

T.C
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
ORMAN GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İÇ ANADOLU ORMANCILIK ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

ARAŞTIRMA BÜLTENİ

ANTALYA ORMAN BAŞMÜDÜRLÜĞÜ MINTAKASINDA
ORMAN YANGINLARI PROBLEMİ VE YANGIN KORUMA
ŞERİTLERİNİN MALİYET VE BAKIMI ÜZERİNE ETÜDLER

GİRİŞ

Orman yangınları, Türkiye'de ormanların tahribinde en büyük rolü oynamaktadır. Güney ve Batı Anadolu'daki çam ormanlarında, yangınlar çok kere bir afet halini almakta, yüzyıllar boyunca ormanla örtülü sahalar bir iki gün zarfında kül olmaktadır. 1937 yılında yürürlüğe giren 3116 sayılı orman kanunu ile yangınların önlenmesi konusunda ciddi tedbirlere baş vurulmuştur. Bu tarihten sonra peyderpey kurulan işletmeler kendi hudutları içinde çıkan yangınların zamanında görülmesi ve haber alınması için ormanların hakim noktalarına gözetleme kulesi inşa ederek bölge merkezleriyle olan irtibatlarını telefonla sağlamışlardır. 1958 yılından itibaren, yangın yönünden en fazla tehlike arzeden Başmüdürlüklerde telsiz şebekeleri kurulmaya başlanmıştır. 1956 yılında bazı tadillerle yürürlüğe giren ve halen mer'iyette bulunan 6831 sayılı orman kanunu ise yangınların önlenmesi ve söndürülmesi konusunda daha şumüllü tedbirler getirmiş, bir yangın vukuunda o mntıkadaki resmi ve askeri her türlü haberleşme ve ulaşım imkanlarını seferber edecek hükümler getirmiştir. Ayrıca 75. maddesi ile yangınlara karşı önleyici tedbir olmak üzere, 5 yıl zarfında ormanlarda yangın emniyet yollarının tesisini de emretmiştir. Türkiye ormanları gibi sarp mntakalara sığınmış ve çok kere ulaşım imkanlarına sahip olmayan mntakalarda

yangın emniyet yolları ve şeritlerinin önemi de daha fazla artar. İşte bu nedenlerle başlangıç niteliğinde de olsa Antalya Başmüdürlüğü mntkasında, yangın koruma şeritlerinin tesis ve bakım masrafları üzerinde bir çalışma yaptık. Bu çalışmanın tam ve noksansız olduğunu asla iddia etmiyoruz. Başmüdürlük mntkasındaki bütün çam ormanlarına da bu çalışmanın teşmil kabiliyeti olmayabilir. Önemli olan husus; bu çalışma ile çam ormanlarında tesisi düşünülen yangın koruma şeritlerinin masrafları üzerinde ilgililere, donelere müstenit bir fikir vermektir. Antalya Orman Başmüdürlüğü mntkası, Antalya ili, Isparta ili içinde Eğridir Orman İşletmesi ve Burdur ili Burdur Orman İşletmesi sahalarını içine almaktadır. (1). Başmüdürlüğün hudutları şöyledir; Akdeniz sahilinde, doğuda Gazipaşa ile Anamur kazaları arasındaki hududun başladığı yerden batı istikametinde Antalya körfezi kıyılarını takiben Finike, Kaş üzerinden Kalkan nahiyesine kadar devam eder. Burada kuzey istikametinde Elmalı, Tefenni, Gölhisar, Yeşilova ilçelerini içine alarak kuzeye doğuya doğru Burdur ve Eğridir göllerinin kuzeyinden Keçiborlu ve Senirkent üzerinden Yalvaç ilçesine kadar ilerler. Güneydoğu istikametinde Şarkikaraağaç, Sütçüler, Akseki, Gündoğmuş ilçeleri hudutlarını takip ile Gazipaşa ilçesinde Akdenize kavuşur.

Materyal ve Yöntem

Çalışmada Mihaniki ve Kimyevi metod olmak üzere iki metod uygulanmıştır. Mihaniki metodd;

a. Şüceyratın traşlanarak temizlenmesi

Yapılan deneme sonucunda; maki formasyonu ile örtülü bir hektarlık sahanın temizlenmesi için 428.66 saat işçiliğe ihtiyaç olduğu tesbit edilmiştir.

b - Şüceyratın köklenerek temizlenmesi

Benzer durumdaki sahanın kökten temizlenmesi için sarf edilecek işçilik miktarının 2180.00 saat olduğu bulunmuştur. Görülüyor ki; kökleme işçiliği, traşlama için sarfedilen işçiliğin beş katıdır. Her ne kadar kökleme ameliyesinden sonra bir daha işçilik sarf edilmeyeceği düşünülürse, yaptığımız gözlemler sonucunda, durum bu düşüncenin yanlış olduğu teyid etmiştir. Toprak içinde kalan yan köklerden yeniden sürgünler gelmiş ve sahayı kaplamaya başlamıştır. Bu nedenle şerit sahasındaki köklenmek yoluyla temizlenmesi ekonomik olmayacaktır. Kimyevi metodd; uygulanan iki türlü herbisitlerin tesir derecelerinde bir fark görülmediği gibi, aynı herbisitlerin sudaki ve mazottaki mahlüllerinin tesir derecelerinde bariz farklar görülmemiştir.

Sonuç ve Öneriler

Deneme sahalarına uygulanan herbisitlerin sudaki ve mazottaki konsantrasyonlarının tesir dereceleri arasında bir fark olmadığına göre, pahalı olan mazottaki konsantrasyonun kullanılmasına lüzum yoktur. Herbisitle muamele gören şüceyratın yaprakları ve ince dalları (1cm kutra kadar) ölmekte fakat kalın gövde ve kök kısımları olmamakta, ertesi yıl kalın gövde ve köklerden sürgünler gelmektedir. Her yıl aynı sahada herbisit muamele işinin tekrarlanması gerekmektedir. Ancak kaç yıl tekrarlanacağı konusu üzerinde durulamamıştır. Vardığımız kanaata göre; bir sahadaki maki elemanlarının herbisitlerle tamamen öldürülmesi için o sahanın önce traşlanması ve herbisitle muamele edilmesi ve ertesi yıllarda traşlanma arneliyesi yapılmadan herbisit

muamelesinin en az 3 - 4 yıl tekrarlanması icab etmektedir. Diğer taraftan yol şebekesi kifayetsiz, dağlık ve sarp bir arazide pülverizatör makinasını taşımak, çalıştırmak bir problem teşkil edeceği gibi, liizumlu suyun temini dahi güç ve masraflı olacaktır. Henüz memleketimizde imal edilmeyen bu gibi herbisitlerin şüceyrat temizliğinde kullanılmasını tavsiye edemeyiz.

Elde ettiğimiz dökümanlardan anlaşılıyor ki; Başmüdürlük mıntakasında ki çam ormanlarında, kızılçam ormanlarındaki şeritlerin bakım masrafları Karaçam ormanındakilerden çok daha fazladır. Bakım işlerinin en az iki yılda bir defa tekrarlanması icab etmektedir. Karaçam ormanlarında ise bu süre daha uzun tutulabilir.

Kızılçam sahalarındaki yangın koruma şeritlerinde gelişen şüceyratın temizlenmesinde en uygun metodun, şüceyratın traşlanarak kesilmesi ve yakılarak imha edilmesidir.

Proje Lideri: Ali ERDOĞAN, 1969.

İç Anadolu Ormancılık Araştırma Müdürlüğü Teknik Bülten No: 34
OGM Gazi Tesisleri 3 nolu bina
Gazi/ANKARA.

Tel: 0312 296 40 00/2346

Fax: 0 312 212 29 44

Web: www.oae.gov.tr/yayinlar